

I KNUTH BECKERS FODSPOR

Et undervisningsmateriale om forfatteren Knuth Becker

VENDSYSSEL
HISTORISKE
MUSEUM

Tag på litterær vandring i industrialiseringens Hjørring

I hæftet finder I fire uddrag af Knuth Beckers roman *Det daglige brød* samt arbejdsopgaver dertil. Som supplement hertil kan I booke Skoletjenesten ved Vendsyssel Historiske Museum til undervisningsforløbet *I Knuth Beckers fodspor*. Vi tilbyder et besøg på skolen eller i salen i det gamle rådhus i Hjørring, hvor vi sammen arbejder med romanteksterne, og hvor vi afleverer en kuffert med forskelligt kildemateriale til jer. I kufferten finder I romanuddrag og lokale kilder til de steder i Hjørring, som Knuth Beckers forfatterskab omhandler. Derefter deles eleverne op i grupper. Hver gruppe skal ved hjælp af kufferten lave et produkt, som består i et stop på en byvandring. Et par uger efter besøget fremføres byvandringen for skoletjenesten.

Se mere på: skoletjenesten.dk/tilbud/i-knuth-beckers-fodspor

VENDSYSSEL
HISTORISKE
MUSEUM

ISBN: 978-87-89904-62-7

Redaktion: Lone Venderby og Tove Uggerhøj Andersen

Layout: Kim Larsen

Korrektur: Peter Gravers Nielsen

Skoletjenesten ved Vendsyssel Historiske Museum

Oplag: 400

Udgivelsesår: 2025

Kuffert med kildemateriale.

Fotograf: Lone Venderby, 2025

8.B fra Hjørring Private Realskole på byvandringen *I Knuth Beckers fodspor*. Her er eleverne fotograferet foran Knuth Beckers barndomshjem i Søndergade 9, Hjørring.

Fotograf Carl Hansen 2025.

Romantekster er transskriberet efter: Becker, Knuth: *Det daglige brød*, bd. 1-2, Stig Vendelkærs Forlag, 1983.

Tak til Barbara Becker, som på vegne af Knuth Beckers efterkommere har givet tilladelse til brug af romanuddragene i dette hæfte, samt 8.B fra Hjørring Private Realskole og deres lærer Sanne Solvejg Stentoft, som har været sparringspartner og testklasse på materialet.

Forsidefoto: Knuth Becker med sine søskende og bedstemoren Johanne Frederikke Dittmann. Fra venstre ses Sophie, Aage, Knuth, Oda og lillesøsteren Eva, som døde i 1894.

Fotograf: Kirstine Lund. 1894. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

Lærervejledning

Forfatteren Knuth Becker (1891-1974) tegner i sine autofiktive romaner et skarpt tidsbillede af en mellemstor by i Danmark omkring år 1900. Vi følger i romanerne den fantasifulde dreng Kai, der gang på gang kommer i konflikt med en alvorstung voksenverden. Kai sendes på et barsk ophold på opdragelsesanstalten Sjællandsglæde, men vender tilbage til Vendelby (Hjørring) i konfirmationsalderen. Beskrivelserne af Kais møde med verden og skildringerne af forholdet mellem børn og voksne er et vindue til en svunden tid og samtidig en skildring af nogle almenmenneskelige forhold, som stadig findes den dag i dag.

For elever i Hjørring kommune giver romanerne desuden et unikt indblik i, hvorledes det var at være barn i deres by i slutningen af 1800-tallet, og beskrivelserne af fx lystanlægget Svanelunden vil være genkendelige for mange.

Romanteksterne vil for nogle være svære at forstå. For at lette læseforståelsen har vi lavet ordforklaringer til de sværeste ord. Vi anbefaler desuden, at du som lærer læser den første tekst, der handler om Kais fødsel, højt for klassen. Derefter skal eleverne læse de resterende tekster og arbejde med dem i mindre grupper på klassen. Til slut holder I en fælles samtale i hele klassen.

Arbejdsopgaverne i hæftet kredser om Kais forhold til sine forældre, søskende og venner og behandler emner som jalousi, mobning og skæld ud. Arbejdsopgaverne indeholder også refleksioner over, hvem der forstår hvad i romanens hændelser - både personer i romanen og læserne.

Formålet er at få øje på forfatteren som den, der komponerer romanen, og på forfatterens hensigt med kompositionen. Nogle

situationer beskriver Becker i en stram stil - sammenlignelig med Herman Bangs skrivemåde - der forklarer meget lidt og overlader det til læseren at fortolke og forstå, hvad der foregår, både i og mellem personerne.

Et andet formål er at give stof til at samtale om værkets genre. Graden af selvbiografi er ubestemmelig – som Becker har sagt: *“Kai er mig og ikke mig.”* Denne samtale kan lede over i en undersøgelse af, hvad man skal være opmærksom på, når et sådant værk anvendes som historisk kilde.

Formål

Knuth Beckers romaner er svært tilgængelige for nutidens unge, men rummer et stort potentiale. Hæftets overordnede formål er at tilbyde en overskuelig indgang til romanerne, der kan vække elevernes læselyst og interesse for en stor dansk forfatter fra Hjørring.

Faglige mål

Hæftet bidrager til læseforståelsen af ældre romantekster og ordkendskab og er oplagt i arbejdet med autofiktion både som litterær genre og som historisk kilde. Romanteksterne kan således både anvendes i traditionel tekstanalyse i danskfaget og i arbejdet med historiske fortællinger og kildearbejde i historiefaget.

Knuth Becker

Forfatteren Knuth Becker skrev en serie romaner, der blandt andet foregår i en by, der hedder Vendelby, som ligner Hjørring til forveksling.

Knuth Becker, 1898.
Fotograf Frederik Hollesen. Foto:
Historisk Arkiv Hjørring.

I romanerne skriver han om Kai Gøtsches barndom og ungdom i Vendelby. Knuth Becker har sagt om Kai, at "*han er mig og ikke mig*". Det vil sige, at romanerne er delvist selvbiografiske: De handler måske, på en måde, om Knuth selv.

Romanerne handler også om andre mennesker, der ligner nogen, der levede i det rigtige Hjørring omkring år 1900. Især Knuths familie - far, mor, søskende og bedstemor. Men også lærere, skolekammerater og deres forældre kan man se lidt af i romanerne.

Knuth blev født den 21. januar 1891 i Søndergade 9. I den østlige ende boede Knuths familie, og hans far havde en butik i huset. Knuth havde en hård barndom. Det kan man fx se af, at han som niårig blev sendt på opdragelseshjemmet Holsteinsminde på Sjælland. Han så ikke sin familie igen, før han var blevet konfirmeret og blev sendt tilbage til Hjørring. Det samme sker for Kai i romanen. Når man læser romanen, får man et indtryk af, hvordan Knuths barndom og ungdom nok har været.

I romanerne har Kais far, Johan Gøtsche, ingen humor og er streng og religiøs. Kais mor, Sofie, er syg og måske hjerneskadet, efter at hun var ved at dø af tyfus som ung pige. Hun kan ikke fordrage drenge, siger hun, og

det ser man også tydeligt i romanerne.

De andre voksne omkring Kai er forskellige, som folk er: Nogle af dem er strenge, andre venlige. Kai har en bedstemor - ligesom Knuth havde - som elsker ham. Hun er også meget religiøs, men hun mener, at man skal tale med børn og ikke slå dem. Hun bliver meget ked af det, da Kai bliver sendt væk, og hun skriver breve til ham, mens han er på børnehjemmet.

Hjemme i Hjørring igen kunne Knuth ikke rigtigt falde til. Han arbejdede lidt i sin fars butik, han var landvæsenselev på bl.a. Asdal Hovedgård, og han var i smedelære i Kolding. Efter at han havde været værnepligtig i Kolding, kom han hjem og overtog sin fars forretning med landbrugsmaskiner. Forretningen gik fallit i 1930, men da var Knuth allerede ved at blive forfatter. Han havde udgivet nogle digte. Hans første roman, *Det daglige Brød*, blev udgivet i 1932.

Den næste roman, *Verden Venter*, udkom i 1934, og det samme år købte Knuth og hans kone Mette herregården Waar ved Løgstør, og der boede de resten af deres dage. *Verden Venter* fik stor betydning i sin samtid, da den var med til at sætte fokus på de barske forhold, som børn på opdragelsesanstalt i 1934 stadig levede under.

Knuth Becker er ikke længere så kendt, som han har været. Men i sin levetid fik han mange store og vigtige forfatterpriser.

Her er de vigtigste personer, du møder i romanerne:

Kai: Hovedperson i Knuth Beckers romanserie. I romanen Det daglige brød følger vi Kai fra fødslen, til han er 8-9 år og bliver sendt på opdragelsesanstalt.

Fru Paysen: Kais bedstemor

Gøtsche: Kais far

Sofie: Kais mor

Erna: Kais storesøster

Aage: Kais storebror

Lille Sofie: Kais lillesøster

Knud: Kais skolekammerat

Fru Svendsen: Knuds mor

Frk. Andersen: Kais lærerinde

◀ Her er et af de breve, som Knuth Becker modtager fra sin bedstemor, mens han er på opdragelsesanstalten Holsteinsminde. I romanerne omdøbes anstalten til Sjællandsglæde. I brevet står der: "Luk Brevet op. Her min Knuth bringe den Dig bekjendte Postbud, selv Brevet med Ønsket om et glædelig Jul! Jeg har Aage ligeledes sendt samme Billede. Nu et Levevel! Bedstemoder." Bedstemoren er oprindeligt fra Tyskland, hvilket man også kan se på hendes sprog.

Kilde: Historisk Arkiv Hjørring.

▼ Her kan du se et udklip fra folketællingen 1901 fra Søndergade 9 med de personer, der boede på adressen. Se, om du kan tyde skriften.

Kilde: arkivalieronline.dk

▼ Knuth Beckers forældre, Johan Heinrich Becker og Sophie Becker, 1891.

Ukendt fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

▼ Knuth Becker med sine søskende, 1886. Fra venstre ses Oda, Knuth, Sophie og Aage.

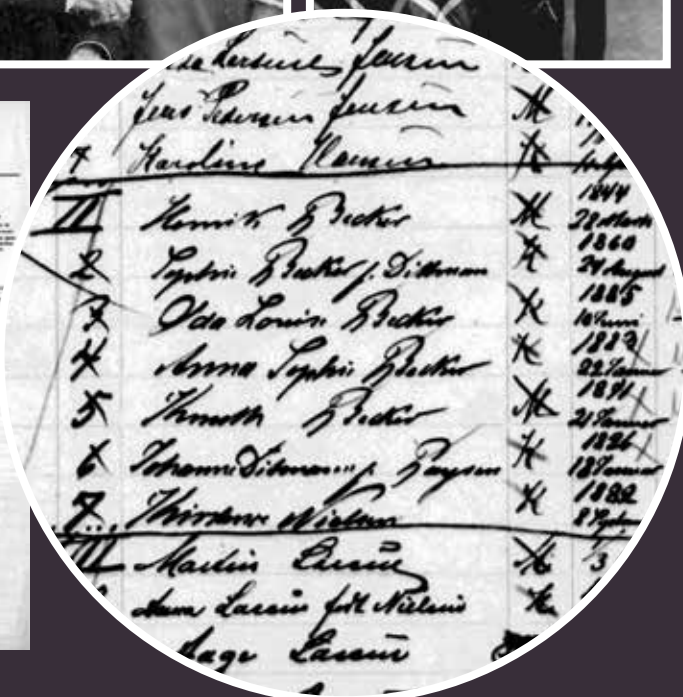
Fotograf: Kirstine Lund. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

Hovedliste.

Udvalgte personer fra folketællingen 1901, Søndergade 9:

Navn	År	Alder	Profession
Johan Heinrich Becker	1844	57	Handelsmand
Sophie Becker	1844	57	Hustru
Erna Becker	1860	41	Hjælpe
Aage Becker	1860	41	Hjælpe
Lille Sofie Becker	1865	36	Hjælpe
Knud Becker	1871	30	Hjælpe
Fru Svendsen	1882	19	Hjælpe
Frk. Andersen	1882	19	Hjælpe

Bloddyngen

Det daglige brød, bind 1, side 79 og 92-93.

Her er lidt af beretningen om Kais fødsel. Det er fra kapitlet "Bloddyngen". Det er om natten, og der er hård snestorm. Gøtsche går ud i stormen for at hente jordemoderen, men ingen af de to jordemødre i byen er hjemme. Kai bliver født en eller to dage senere. Det er en meget hård fødsel, og både en jordemoder og en læge er med. Sofie tager skade af fødslen og bliver dårlig til at gå. Madam Rasmussen er en nabo.

Side 79: *[[Sne og hagl slår i stærke klask som fra knyttede næver på Gøtsches sovekammervinduer.*

Ude hylér, knager og klager det.

Det er, som uvejret derude piber og vil ind.

Gøtsche står frysende på bare fødder og leder efter tændstikkerne. Henne fra sengen klager Sofie.]]

Side 92-93: *[[Gøtsche går længe frem og tilbage og tror, madam Rasmussen står der endnu. Så opdager han, hun er borte, og begir sig igen på sin frygtelige vandring mod loftet ...*

Hm, måske dette er en straf fra Gud.

Et nyt frygteligt skrig gjalder ud fra sovekamret.

Gøtsche griber fat i et klædeskab og støtter sig knugende dertil ... den våde sved drypper ham fra panden ...

»Kære Gud ... kære Gud,« hvisker han slap i knæene.

»sådan led du!«

Sovekammerdøren blir revet op, jormoren styrter ud med råbet: »Vand!«

Gøtsche skælver over hele kroppen og vil spørge. Halsen er tør, han får ikke ord frem. Jormoren løber forbi ham og råber ned ved loftstrappen: »Vandet!«

Gøtsche ser jormoren fare forbi igen og følger vaklende efter. Han vil se Sofie.

Før hans øjne når at fange hende henne i sengen, falder de på en stor, blodig bylt, der ligger på sengeenden i en avis. Bloddyngen bevæger sig levende.

Gøtsche tar hurtigt øjnene til sig og vil se på Sofie.

På den anden side af hendes hovedgærde står en hvid dør. Den ser ud, som var den mallet over med blod, men i så tynd en blanding, at det er løbet ud.

Vægtapetets blomster og den sorte kakkelovn er oversprøjtet med blod.

Sofie ... Sofie er der ikke ...

Gøtsche vil vende hovedet bort fra alt dette røde blod ...

Bloddyngen på fodenden bevæger sig ... levende ... sparker efter ham, synes han.

Gøtsche synes med eet, der går en hinde ned for hans øjne. Som langt henne ser han endelig Sofie, der ligger med tillukkede øjne og er blågrå i ansigtet.

Fru Thomsen rammer efter bloddyngen på sengeenden med store blågrå hænder ...

Der jager en vanvittig tanke gennem Gøtsches forvirrede hjerne. Har de myrdet Sofie ... og vil de nu i stedet for give ham bloddyngen der ...

Han løfter langsomt hænderne i vejret, som for at modtage gaven, de har betænkt ham med ... »Få ham væk,« siger den gamle distriktslæge og pudser lorgnetter i sit lommetørklæde.

Jormor fru Thomsen griber i Gøtsche og med faste, vante næver vælter hun ham over på den anden seng ...

Gøtsche ligger hen stille og ubevægelig ved siden af Sofie og hendes bloddyng.

Men uret tikker utrætteligt som et lille, travlt hjerte i hans jakkelommes dyb ...]]

◀ Sådan så Overgade i Hjørring ud efter en snestorm i 1898.

Fotograf: Spindler. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

► Knuth Beckers far Johan Heinrich Becker i døren ind til sin butik i Søndergade, hvor familien Becker også havde bolig, og hvor Knuth d. 21. januar 1891 blev født på overetagen. Fotoet er fra ca. 1900.

Ukendt fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

Arbejdsopgaver til **Bloddyngen**

FIND I TEKSTEN:

- Beskrivelsen af, hvordan Gøtsche oplever det, da han ser sin lille, nye søn for første gang. Vælg to ord herfra, som gør indtryk på dig.

TÆNK OVER:

- Fra hvis synsvinkel er Kais fødsel beskrevet?
- Hvad er dit indtryk af, hvordan Gøtsche oplever Kais fødsel?

- Hvorfor tror du, forfatteren har valgt, at fødslen skal foregå under en snestorm?

DISKUTER MED DIN GRUPPE:

- Hvordan tror I, at Kais forhold til sine forældre bliver?
- Knuth Becker har engang sagt: "Kai er mig og ikke mig". Hvad siger det jer, at han som forfatter beskriver Kais fødsel sådan her?

Kai får klø

Det daglige brød, bind 1, side 121-122 og 133-136.

Engang, før Kai er kommet i skolealderen, er han og søsteren lille Sofie kommet for sent til aftensmaden, fordi de har leget og glemt tiden. Kai får smæk. Det får han med tiden ret ofte. Kais bedstemor er tysker, derfor taler hun anderledes end de andre. Siska er familiens tjene-
stepige.

Side 121-122: [[»Hm, er vi færdig!« spør Gøtsche og ser strengt til Aage, der har taget skeen i hånden og sat den midt i sin grød ... »Aake, du ved den ... aldrig tage den ske, før din fader,« formaner bedstemoren. Aage lægger hastigt skeen fra sig. Gøtsche folder hænderne og ber den sædvanlige bordbøn.

»I Jesu navn går vi til bord,
at drikke, spise på dit ord,
dig til ære, os til gavn,
så får vi mad i Jesu navn ... hm, amen, ... hm.«

Under bønnen sidder Sofie med foldede hænder, men stadigt med øjnene på Gøtsche. Siska og børnene har lært, hvorledes de skal folde hænderne og se ned. Gamle fru Paysen sidder med hovedet ydmygt bøjet over den lille grød klat ...

Gøtsche ser op og sætter dvælende sin ske i grøden, Ernas og Aages øjne henne fra bedstemorens plads og Siskas til venstre for Gøtsche er vågent heftede ved ham. Så snart Gøtsche har skeen i grøden, tar de også fat og med mer intensiv styrke.

▼ Knuths far sover middagslur i hjemmet, Søndergade 9, Hjørring ca. 1920.

Ukendt fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

Kai og lille Sofie tumler råbende ind i køknet. Så forstummer med eet deres glade stemmer, som pludseligt savet over ... De har hørt skernes klirren inde i stuen.

»Ack ja, nu komme die kinder!« sukker fru Paysen.

Stille banken udenfor på døren.

»Hm, kom ind!« kalder Gøtsche. Lille Sofie og Kai kommer ind, frygtsomt og nølende. Kai først, søsteren bagefter. De er røde og varme af løb og leg.

»Hvor har I været?« spør faren strengt. Kai står med en pegefinger i munden og ser lidt for troskyldigt på faren. Hm, det irriterer Gøtsche ... det er selvfølgelig igen drengen, hm, der har fået lille Sofie med. Når hun lægger ene er hun jo altid artig. Lille Sofie græder med en knyttet næve op for øjet.

»Hvor har I været ... svar dreng!« gentager Gøtsche...

»Ja, kan du ikke svare din far ... din lømmel!« siger Sofie og banker i sin tallerken med skeen.

»Ja, svare pænt ... und sige den sandhed!« formaner bedstemoren, der ved, at til Kai er den sidste del af opfordringen ikke altid overflødig.

»Ingen steder!«

»Hm, nu kan I godt gå op i seng ... vær så god,« siger Gøtsche ... Så brøler også Kai.

»Gå så!« siger faren kort.

»Ja, den som ikke møder til spise, han kan spisen forlise ... det sagde min far altid, og vi fik den renespilleme klø til ...« siger Sofie.

»Det skal søster og Kai også få ... det er anden gang nu, gå så!«

»Ja, gå wen jeres fader den sige og gøre det aldrig mer!«

Langsomt og brølende forlader lille Sofie og

Kai stuen, efter at ha' kastet lange og tårevædede afskedsblikke til grødfadet på bordet.

»Synt for al den gode grøt!« siger fru Paysen og ser i fadet, og mener måske også børnene. Men Erna og Aage skeler til hinanden, de er i øjeblikket ovenpå ...

»Den vejrs var så fein!« siger bedstemoren undskyldende ... »Hm, ulydighed kan aldrig undskyldes ... giver Gud os godt vejr, så er det kun en grund mere til at tænke på vore pligter, hm, og ikke til at sløje af!« svarer Gøtsche heftigt.

»Ack nein!« indrømmer fru Paysen.

»Det er som Morten Luther siger ... hm ... vi skal lære børnene lydighed mod os selv for at lære dem lydighed mod deres Gud Fader ... hm!«

»Ack ja! Den er ret!« Fru Paysen må bøje sig for sin egen landsmand.]]

Da resten af familien har spist, kommer Kais bedstemor op på værelset og giver Kai en mellemmad. Da Gøtsche er færdig med sin middagslur, kommer han op til Kai på værelset.

Side 133-136: [[»Hm ... Kai ... kan du så stå op.«

Kai svarer ikke og holder åndedrættet tilbage nede under dynen.

»Du skal ikke spille komedie og lade, som du sover!« Faren tar i dynen. »Du sover jo ikke, dreng!«

»Jo,« siger Kai tyggende og ser bange op på

▼ Knuths far, mor og bedstemor i hjemmet, Søndergade 9 i Hjørring, 1912.

Fotograf: Helga Andersen. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

▲ Knuths storebror Aage ca. år 1900. Aage blev som 8-årig sendt til USA, hvor han voksede op hos slægtninge til familien Becker.

Ukendt fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

faren.

»Hm, hvad er det, du spiser?«

Kai synker med tilløb til et kvælningsanfald den halvtvggede mundfuld. Da han endelig er ovre det, ser han spørgende på faren.

»Hm, hvad spiste du nu?« spør Gøtsche. »Ikke noget!« siger Kai.

»Hm, du løber ud og kommer ikke til spisetiderne, og så lyver du også ... stå op.«

»Det var en melmad, men jæ måtte ikke sige det for bedste,« siger Kai, der må redde, hvad der reddes kan.

»Hm, ja ... du skal også blive let at opdrage på den måde ... hm ... stå så op!«

Kai rejser sig nølende og kravler ud på gulvet, hvor han står rystende i sin bare skjorte foran faren.

»Hvorfor passede du ikke tiden og kom hjem og forledte din søster til ulydighed også?« spør Gøtsche.

Kai tænker sig godt om ... sidst han fik klø, havde faren osse spurgt så meget om hvorfor og hvorfor ... og Kai havde sagt, han vidste det ikke. »Så er det bedst, at du får det at vide,« havde faren sagt, og så kom kløene.

Hvis han nu prøver at svare, men han ved bare ikke selv, hvorfor det var. Faren kommer ham til hjælp og siger: »Du tror ikke, det var, fordi du var ulydig?«

»Joh, det var for jæ var ulydig?« indrømmer Kai.

»Og hvorfor er du ulydig?«

« Kai er igen uden svar.

»Du mener ikke, det er, for du er uartig?«

»Joh, det er for jæ er uartig!« siger Kai med næsten glad stemme over, at han er så dygtig til at svare.

»Ja, og hvad har du så fortjent?«

Kai siger lidt mere lavmælt og mindre villigt, men som han ved fra andre gange, at faren vil sætte pris på det: »Klø!«

»Ja, og dem skal du få!« lover Gøtsche.

Kai begynder at græde.

»Og så lyver du og siger, du sover, og lyver og siger, du ikke spiste ... åh, ingenting i verden er så ækelt som løgnen!« Faren lukker tagvinduet til og sætter sig på kanten af pigens seng. »Kom så!«

»Jæ ska' aldrig gør'e mer!« græder Kai.

»Kommer du?« gentar faren strengt.

Kai går, som han ved, han skal, hen og lægger sig på maven over farens knæ.

Faren samler stumpskjorten op og tar et rask greb ind i siden på drengen.

»Tror du, at du kan passe tiden!« Klask.

»Ja, ja, ja, ja!«

»for middagen.« Klask.

»Ja, ja, ja, ja!«

»Tror du?« Klask. Klask.

»Ja, ja, ja! ... Ja, ja, ja!« Kai vil vride sig løs, men han er som skruet fast i farens arm.

»Kan du ligge stille!« Klask. Klask. Klask.

»Ja, ja, ja, åh, ja ... ja, ja!«

»Kan du!« Klask.

»Hvad!« Klask. Klask.

»Ja, ja, ja, ja, ja. Jæ ska' nok, jæ ska' nok ...«

»Og lade være med at lyve!« Klask.

»Ja, ja, ja, ja!«

»at lyve!« Klask. »Ja, ja ja ja, åh, ja ja ja!«

»Lyve!« Klask. »Lyve!« Klask. »Ly ...« Klask,

»ve!« Klask.

Klask, klask, klask, klask, klask ...

Kai skriger højt, faren slipper ham forpustet.

»Hm, kan du så huske!«

»Ja,« græder Kai trippende ude på gulvet og følede med begge hænder på den varmede bagdel.

»Hm, hvad siger du så?« spør faren.
 Kai græder.
 »Hvad siger du så?«
 Kai græder stadigt uden at svare.
 »Du vil måske have flere klø endnu?« spør faren.
 »Nej, nej, nej!«
 »Nå, hm!«
 »Om forladelse!« klynker Kai, som han har lært det.
 »Er der ikke andet?« spør Gøtsche strengt.
 Kai lader, som han har glemt det.
 »Hm, du skal måske hjælpes lidt på gled!«
 Faren rejser sig og tar efter ham.
 »Nej, nej, nej ... jæ ska' nok!« Så rækker han langsomt og skælvende en lille hånd frem, som faren tar.
 Han ser op på faren med grådblindede øjne og siger med brudt stemme: »Tak for ...« Så holder han inde, det er, som det ord, han skal sige, blir siddende tykt i halsen og ikke vil op.
 »Tak for ...« repeterer faren.
 »Klø,« tuder Kai så endelig ud.
 »Hm, ja ... ingen årsag,« siger Gøtsche kvitterende. »Hm ... ja, gå så blot i seng og bed til Gud, at du må blive en artig dreng igen!«
 »Hm, du må gerne tro, det gør lige så ondt i mig som i dig,« siger faren, da han går.
 Kai græder og bider i dynen og lytter efter farens trin over loftet. Nu går han til sovekammeret til lille søster. Kai følger til bagen ... Det svier. »Lige så ondt i mig som i dig.« Det kan han ikke forstå. Det gør da aldrig så ondt i en hånd som i enden.
 Han ville ikke ha' sagt tak ... han turde heller ikke la' være.

Åh, hvis han var stor og stærk, så sku' han slå faren, det vil han be' til Gud om ... Han rejser sig op i sengen for at lytte efter, når lille søster begynder sorn at vræle. Bare man ku' stille sig bag ved skorstenen ude på loftet og så råbe bøh ... så faren troede, det var et spørgsmål og ku' blive rigtig godt skrækket ... Kai hører faren komme over loftet igen, og han kravler helt ned under dynen og blir der, til han hører farens trin nede i køknets stengang. Søster vræler ikke ... den dumme tøs ... hun har ikke fået klø så ... hende har han bare snakket med ... men så ska' hun få nogle af mig i morgen, tænker Kai.
 Åh, han kan vente, far ... til jeg blir stor ... så ska' han sæl osse nok ... sorn ... ja, rigtig sorn ... Kai muler med knyttede næver dynen, der i rollen som far, blød, poset og eftergivende lar sig slå. Og Kai siger for dynen »Tak for klø«. Og for sig selv: »Ingen sag.«]]

▼ Knuths værelse i Søndergade 9.

Ukendt årstal. Ukendt fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

Arbejdsopgaver til **Kai får klø**

FIND I TEKSTEN:

- Hvornår finder Kai og lille Sofie ud af, at de kommer for sent til maden?
- Hvilke ting lyver Kai om?
- Hvad svarer Kai på farens spørgsmål om, hvorfor de kom for sent hjem til aftensmaden?
- Hvordan beskriver Gøtsche, at han har det med at skulle give Kai klø?

TÆNK OVER:

- Hvilke grunde tror du, Kai har til at lyve?

- Hvorfor mener Gøtsche, at det er nødvendigt at give Kai klø, og at Kai siger tak efterfølgende?
- Er der noget i afsnittet, du undrer dig over?

DISKUTER MED DIN GRUPPE:

- Hvordan vil I beskrive Kais forhold til sin far?
- Hvordan vil I beskrive Kais forhold til sin søster?
- Er der forskel på, hvad Kai forstår, hvad Gøtsche forstår, og hvad vi læsere forstår?

En farlig leg

Det daglige brød, bind 1, side 200-204.

Kai er startet i pogeskole, som er en lille privat skole for børn på 6-9 år. Kai bliver sur på sin ven, Knud, og de to ender i en farlig leg. Knud bor i samme hus, som børnene går i skole i. I begyndelsen er de hos Knud, senere i teksten er de i skolen. I slutningen af teksten er skoledagen slut, og de er atter hos Knud. Sarepta er byens missionshus.

[[»Du var nok ude at spadserere med paraply i går!« Knuds mor ler til Kai, der sammen med Knud leger med træheste i deres have ... Knud ler også.

Kai gemmer fløv ansigtet bort bag kammeratens ryg ... Et par af de andre drenge i gården stiller sig op og lytter ...

»Ja, du er da en grumme prøgl!« Fru Svendsen ler igen og siger, han må hellere komme ind med Knud, når de er færdige oppe hos frk. Andersen ...

»Så skal du få en kage!«

Kai svarer ikke.

»Kan du måske ikke lide kager!«

Kai siger stadig ingenting og graver blot med fingrene i den klamme havejord, så det står ham op i bluseærmerne. Da Knuds mor går ind, vender han sig mod Knud: »Hvis du griner, får du tæsk!«

Den anden forsikrer alvorligt, at han griner da ikke.

Kai synes, det er mærkeligt, at Knuds mor ler, når de endda hjemme var så gale ... Men hun er nu ikke så streng som dem hjemme ... hun ler osse altid, når hun snakker med Knud ... De ber ikke bordbøn, og de læser heller ikke sådan hele tiden for Vorherre ... og Knud ka' få alle de sukkermelmader, han vil ha' ... han råber bare på dem, og så rækker hans mor dem ud af vinduet til ham, når de leger i gården. Knud har det alligevel godt, men han er vist osse vældig artig ... Hans far og mor skælder aldrig ud. De siger barsten lille Knud som bedste hjemme altid siger lille Kai. Men de siger ikke som bedste så meget om, at han skal være en god dreng og bede Fadervor og

ikke gøre den und ikke den ... Frk. Andersen skælder heller aldrig ud på Knud, men det er vist for, at det er Knuds farses hus ...

»Hvorfor er du aldrig uartig?« spør Kai.

»Hvorfor ... hvorfor jæ ikke er uartig?« Knud måber og glemmer rent at spænde den ene træhest for.

► Børn leger i baggården til Knuths barndomshjem i Søndergade 9.

Ukendt årstal. Ukendt Fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

»Mor ... han spør efter, hvorfor jø ikke er uartig?« råber Knud til moren, der går og hænger noget vask på en snor ...

»Ville du gerne, at Knud var uartig?« siger fru Svendsen og ler. »Nej, nej, det skal du ikke prøve at bilde ham ind!«

Kai vender hodet bort ... han er gal på Knud. Hvorfor skal han osse hele tiden sige alting til sin mor. Det behøves da ikke. Hvis bedste hjemme sådan sagde alting til far og mor. Eller hvis Sine og Erna og lille søster gjorde det ... Nej, han har sagt meget til Sine, som har fået hende til at hviske. »Syss ... syss ... pas på

din far, han ikke hører det ...!«

Frk. Andersen kalder med strikkepinden på ruden, og Kai skynder sig befriet op, for en gangs skyld som første mand af alle syv. Frk. Andersen gennemgår de store bogstaver på tavlen.

»Vil lille Kai så fortælle igen, hvad jeg nu har fortalt?« Frk. Andersen omslutter Kai med sine gamle venlige øjne ... Kai sidder og kan ingenting sige. De andre drenge ser triumferende på ham ... Knud rækker en finger op. »Må jø frøken!« »Nå, du er uopmærksom, lille Kai!« Frk. Andersen ser bedrøvet ud, det

lader virkelig ikke til, at hun skal få fornøjelse af dette barn ... Han skal ikke som de andre drenge en dag gå ud af hendes skole og over i en af de andre som en lille levende anbefaling for frk. Andersens pøgeskole. »Jeg er virkelig bedrøvet!« siger hun med sorg i stemmen. »Må jæ, frøken?« Knud sidder der endnu med den

oprakte finger og flytter sig ivrigt på bænken. Kai skeler til ham ... Den finger ska' han få betalt, når de kommer ned.

»Ja, det var rigtigt!« siger frk. Andersen anerkendende, da Knud så ordene snubler over hinanden forklarer forskellen i udseendet af de store A B C D E F'er og de små af samme navne ...

▼ Kais ven Knud minder om Knuth Beckers barndomsven Chr. Nielsen, som senere blev rektor i Slagelse, og som i Vendsyssel Tidende d. 16/1-1972 fortæller om sin barndom i Hjørring.

Kilde: arkiv.dk

Til grundlovsfest i Christiansgave

I 1891 blev Chr. Nielsen født i Hjørring. Den pensionerede rektor fra Slagelse bor nu i Hillerød, og i Sjællands Tidende har han skrevet en kronik om gamle dage i sin fødeby. Vi har laant et par afsnit fra den:

Det var i Hjørring by, jeg voksede op. Den bar præg af at være en landstad. Endnu var der enkelte

købmænd, som havde landeri, og de fleste af byens næringsdrivende borgere talte vendelbodialekten eller i hvert fald en tillempning dertil. Som regel tilhørte de ogsaa politisk Venstre. Hvert parti havde sin egen grundlovsfest, og vi drenge fulgte dem alle.

I stort optog med musik og ordenspoliti gik man i procession til plantagen Christiansgave, og udstyret

smaa borde omkring pavillonen. En kaffe med to kager („brød“, som man siger i Vendsyssel) kostede 50 øre, og den kunne man godt sidde paa en rum tid. Mon ikke folk morede sig lige saa godt som nu om stunder med den formidable kilometerslugning, hvor man fraadser i natur, men er uden undren over den?

Skolen og dens atmosfære har jeg indaandet fra min tidlige barndom. Far var selv lærer og tog mig undertiden med ind i sin klasse — mægtig interessant. I en alder af ca. 10 — 11 aar rettede jeg min fars stile — efter sigende med pænt resultat — og vi legede skole efter de bedste mønstre. Jeg husker, at jeg engang arrangerede en veritabel eksamen — oven i købet med forfatteren Knuth Becker som censor. Eksaminanden var oppe i tysk (hvori Becker var særlig kvalificeret — hans bedstemor var holstener og talte halvt tysk) og fik en hæderlig karakter, om jeg husker ret. Om han gav gebyr, ved jeg ikke.

»Nå, men så kan du vell!« forsøger frk. Andersen igen henvendt til Kai.

Men ak, Kai kan ikke ... han har siddet og tænkt på, hvordan han skal banke Knud, når de kommer ned ... Nede i gården tør han ikke ... så kommer Knuds mor nok ... Men han vil narre ham med ud på gaden ... barsten sige der er sorn en sjov hest derude ... Nej, han har ikke hørt noget om A og B og F.

»Du må jo være dum også!« erklærer frk. Andersen og spørger den næste.

Kai sænker hodet dybt ... »Din lort ... vent barsten,« hvisker han til Knud ...

»Hvad er der?« spør frk. Andersen ...

»Jæ sagde F!« siger Kai ...

Knud smiler næsten flovt på den andens vegne, men røber ham ikke.

... Da timen er forbi, er Knud den første, der smutter ned og vil hurtigt ind til sin mor ...

Kai er efter ham, men når ham ikke før ved køkkendøren. Han har næven knyttet og løftet, da fru Svendsen i det samme åbner

døren ... Knud smutter ind forbi sin mor, Kai blir stående og måber forbløffet over fru Svendsens spørgende blik ...

»Åh, det er da også sandt, jeg lovede dig jo en kage!« Fru Svendsen henter en rigtig jødekage snoet i ring om sig selv som en slange og sovsetfed af brunt margarine og sukker ... Kais knyttede hånd slappes.

»Mor ... han vil slå mig!« fortæller Knud, der har fulgt kagen med øjnene, og alligevel synes den går forkert.

»Vil du slå Knud ... vores Knud ... nej, det vil du da ikke?« Fru Svendsen ler og rækker Kai kagen. Åh, hvis de hjemme barsten lo sådan af alting ... Knuds mor er så skøn ... han ka' osse godt la' være at slå den her gang ...

»I er da ellers så fine venner, hvorfor vil du så slå ham?«

Kai svarer ikke, men begynder at slikke på de mest løstsiddende lag af jødekagen ...

»For det jæ hører efter, og han ikke gør!« forklarer Knud.

▼ I tiden før Knuth Becker blev sendt på opdragelsesanstalt, gik han på en lille privat pogeskole i Hjørring. Billedet her er fra Frøken Fayes skole i Hjørring 1890.

Ukendt Fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

► Da Knuth Becker vendte tilbage til Hjørring i konfir-
mationsalderen, fik han lov til atter at begynde i skole.
Her ses et drengehold fra Vestre Skole år 1900-1901.
Fotograf: N.C. Madsen. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

»Ja, ja, du er nu en prøgl ... men du må da
ikke slå Knud ... så blir vi to skam osse uven-
ner ... det er da ingen nytte til ...«

»Så gør jæ det heller ikke,« lover Kai.

»Jæ ka' da ikke gør' ved, jæ ka' det!« mener
Knud, da de lidt efter leger med træhestene
ude i haven, og som om der aldrig var rakt
fingre op.

Af sejlgarngsstumper knytter de skagler og
andet seletøj ...

De henter tørv og doktor og kører løbsk og
vælter, og Kai både vrinsker for hestene og
skælder ud som doktoren og svarer igen som
karlen, og engang imellem siger han sgu og
spytter, som Persen.

Det er bare underligt, Kai ikke ka' lære de
her bogstaver, for de er da så nemme, synes
Knud. Kai binder en lang tømme sammen af
flere sejlgarngsstumper ... Knud ser spændt
til.

»Og hva' så ... ska' den så der på?« spør Knud
om tømme og peger på en af træhestene.
Men Kai, der får lyst til lidt forandring i le-
gen og synes, Knud sidder og spørger så me-
get, siger: »Nej, den ska' der på!« Han kaster
strikken om halsen på Knud.

»La' være!«

»Slik pære!« Kai trækker til i løkken.

Knud bliver sprutrød i ansigtet, hans øjne
truer, og han gisper efter vejret.

Kai trækker til ... han har aldrig set Knud
eller en dreng se så sjov ud. Han råber højt af
glæde og strammer til ...

Knud fægter med armene ud i luften og vir-
rer med det store hode.

Fru Svendsen kommer styrtende over går-
den, fra køkkenvinduet har hun pludselig set
drengenes mærkelige leg.

Hun river strikken ud af Kais hånd og får
den hurtigt løsnet omkring halsen på Knud
...

Der er en dyb rød rand efter snoren hele ve-
jen rundt om halsen på drengen, der tudbrø-
ler, nu da han endelig får luft dertil.

Fru Svendsen vender sig til Kai ... »Det er da
rent forskrækkeligt, dreng ... du kunne jo ha'
kvalt Knud!«

Kai ser, hun er så hvid i ansigtet, og hun ler
slet ikke ...

»Det er rigtig grimt af dig ... at du kan gøre
sådan noget ... ved vores lille Knud ... men nu
skal jeg nok sige det til Svendsen ... så kan du
lige tro Svendsen ...« Fru Svendsen forsvinder
ind med Knud ved hånden og uden at fuld-
ende, hvad det er Svendsen skal ...

Knuds gråd larmer trøstesløs inden for vin-
duerne og helt ud i haven.

Kai ser bedrøvet til træhestene, der endnu
står og griner ligedan med maledede tænder og
aftrykkede haler.

Åh, nu legede de endda så godt, og Knuds
mor er gal ... meget gal ...

Frk. Andersen åbner et vindu og spør, hvad
det er.

»Jæ ved ikke ... han grær bare!«

Så lukker frøkenen hovedrystende vinduet,
og Kai lister stille og sidelæns ud af gården,
mens han skeler ængsteligt til Svendsens
vinduer med gråd og trøstende moderord

indenfor ... Ude på gaden løber han det første stykke vej, ved Sarepta møder han Nærum og river artigt huen af, stadigt løbende. »God dag, lille ...« Han hører ikke resten, er langt oppe i gaden. Så standser han og puster ud. En dyng ny-

bagte hestepærer damper endnu varmt ude midt i gaden ... Han rager som i tanker op i dem med den ene skosnude ... »Det så da så sjovt ud det med Knud ... men det var jo osse uartigt!«]]

Arbejdsopgaver til **En farlig leg**

FIND I TEKSTEN:

- Kais tanker om forskellen på sin egen og Knuds familie.
- Kais reaktion på at se Knud blive kvalt.
- Kais afsluttende tanker i afsnittet.

TÆNK OVER:

- Hvordan tror du, det er at være barn i Kais familie og i Knuds familie?
- Hvorfor kan Kai ikke svare på lærerinden

frk. Andersens spørgsmål? Er det, fordi han har svært ved at lære noget?

DISKUTER MED DIN GRUPPE:

- Hvilke grunde har Kai til at have lyst til at slå Knud?
- Hvad mener I om Kais reaktioner på at kvæle Knud?
- Er der forskel på, hvad Kai forstår, og hvad vi som læsere forstår?

Våde underbukser

Det daglige brød, bind 2, side 43-47.

Kai er 7-9 år. Han vil i Svanelunden, men Knud går ikke med, for han må ikke lege der for sin mor. I Svanelunden møder Kai nogle store drenge, som han gerne vil imponere. Senere møder Knuth nogle kammerater i plantagen (Christiansgave).

[/»Jæ må ikke gå alene i Svanelunden for min mor!«

Knud standser op ved jernbaneoverskæringen, der skiller de to anlæg.

Kai ser på ham med foragtligt blik: »Jæ er da med!«

»Jamen du er ikke voksen!« meddeler Knud. Dette kan Kai ikke modsige ... han har selv strengt pålæg fra bedstemoren, om ikke at gå i den Svanelunde wen ikke Sine eller Erna er mit ...

»Pyt, så bange!« driller Kai. »Det er osse snart middag,« undskylder Knud sig med.

»Blæse med dig!« Kai går rask til ned i den forbudte Svanelund, mens Knud betaget over den andens frækhed og lydig mod sin mor står tilbage.

Kai nyder den forbudte vandring og vender sig flere gange og vinker til Knud. Nede ved dammen sopper nogle barbenede drenge i bækken, der løber ud ved bådehuset. En af dem har en ølflaske i hånden, og han og de andre søger efter hundestejler i bækkens vand lige til de opbrættede bluseærmer.

En af dem råber og holder en lukket hånd op, de andre samler sig nysgerrige om ham. Da han lukker hånden op, er der kun grønt slam og mudder. »Så er den smuttet,« påstår han og griber igen i vandet. Lidt efter er der to, der har fanget hver sin hundestejle; de råber og ler over den kildende fornemmelse fra de sprællende småfisk inde i hånden, og de snakker til dem som til en lille bror, før de lar dem forsvinde gennem flaskehalsen.

»Så du, din bette svend, ned med dig!«

»Ska' du kilde, hva' din røver!«

»Den ene er en hun ... se, den er helt tyk af unger!«

De andre drenge nikker overbeviste.

Kai står bag ryggen af en af dem for at se

den tykke hun.

»Hva' glør du efter?« spør ham med flasken, der ser, at Kai hverken er fra deres gård eller gade. Henne fra lejebådene råber et par store drenge ham an. De sidder i hver sin ende af en båd og vipper hinanden skiftevis op og ned, mens vandet sprøjter ind over dem.

»Vil du ha' en tiøre?« spør den ene.

Kai nikker mer' end villigt.

»Så ska' du vade ud til Svanehuset!« Drengen peger derud. Svanehuset ligger på en lille sivgrøn holm midt ude i dammen.

Kai ser prøvende hen over vandet og derud.

»Du ska' bare følle den vej der!« Den anden dreng peger på den gyldne solstrime, der glimtende slynger sig i vandet fra bådebroen og helt ud til Svaneholmen. »Når du bare føller den, så ka' du bunde!«

Kai ser derud, om han kan få øje på svanerne. Hannen har engang været efter ham og Erna heroppe i græsset. Hvis den nu bare ikke er hjemme.

»Tør du ikke, dit bange skvat, du tør ikke!« håner drengen.

Kai vil så gerne være rigtig stor i de store drenges øjne. Det har han ofte både stået på eet ben for og skåret ansigter for.

Ja, han har osse en dag ude på gaden tisset på farens butiksrude, bare for at få et par store drenge til at le.

»Tør jæ ikke ... håh!«

»Så gør det!«

»Jæ ska' da ha' mine sko af og så strømperne!«

Kai træder forsigtigt ned i vandet ved broen og mærker mudderet under fødderne som en underlig blød og usikker fornemmelse.

»Du ska' gå på solstriben!« brøler den ene dreng og vrider sig i latter. Drengene med hundestejlerne kommer til og følger under

latter og råb Kais vandring i vandet.

»Mine bukser blir våde,« siger han lidt ude, halvt opgivende ind mod land. Vandet går ham over knæene, og det nederste af bukserne er gennemblødt.

»Tag dem hellere af!« råber en dreng.

Kai følger forslaget og vader tilbage til broen igen.

Alle drengeøjnene er spændt rettede mod ham, og han er lykkelig.

Han smider resolut yderbukserne.

»Åh ... håh ... han har uldbukser på om sommeren!« råber en af drengene og peger.

Kai blir rød i hovedet og er vred på bedste.

Det er osse hende, der hele tiden går og siger, at han må ikke komme af underbukserne.

»Smid uldbukserne!« foreslår en anden dreng.

Kai tøver. Så prøver han at brætte underbuksebenene op. De går langt mer villigt end de

andre ... »Så, nu ka' jøe sagtens,« siger han og ser ned af sine bare lår. Han træder ud i vandet igen og vader et langt stykke ud, men så når det stille vand ham også lige op til de stærkt opbrættede bukseben.

»Du ska' følle solen ... ellers drukner du!«

råber den store dreng. De andre råber, ler og klapper i hænderne.

Åh, Kai blir så stolt og vader rask fremad med store drenge bifald i bluseryggen ...

Vandet når højere op, underbukserne suger det ind. Han tar et par forsigtige skridt til.

Så standser han og ser ud mod Svaneholmen ... der endnu er så langt ude.

De store drenge begynder at vippe med båden ... først lempeligt, så små krusede bølger slår ind i uldenden på Kai ...

Drengene på broen råber hurrah ... og hopper højt i vejret...

Så sætter de to drenge båden i voldsomme,

Svanelunden ca. 1890-1915.

Ukendt fotograf. Foto: Historisk Arkiv Hjørring.

vippende bevægelser, der laver store sprøj-
tende bølger ...

Uldbukserne blir helt borte i vandet, der nu
og da når Kai helt til brystet. Drengene slår
sig på lårene og vrider sig af latter. En af
dem kaster sig syg af grin i græsset.

Kai strækker armene lige i vejret, skriger
højt og sanser ikke at vade tilbage. To, tre
drengene springer ud i båden og hjælper de an-
dre med at vippe ... Kai vræler endnu højere,
og drengene skriger med af glæde.

»Bedste ... Sine!« brøler Kai.

Oppe fra pavillonen er en ældre mand i hur-
tig gang ned mod dammen.

»Andersen!« råber en dreng. »Andersen, An-
dersen!« gentar drengene og forsvinder i løb
... Bladene i buskadserne rasler efter dem.

Kai kravler på land og er den sidste af de
flygtende drenge, han løber bag efter de an-
dre med sko og strømper i den ene hånd og
bukserne i den anden. De våde underbukser
slasker ham under løbet omkring lårene, der
går som trommestikker ... bort ... ind mellem
træerne.

»Det er bare sulens som de underbukser er
kolde og våde,« siger Kai til sig selv, da han
inde mellem træerne trækker yderbukserne
over dem. Vandet dripløber ned af hans bare
ben. Det bliver helt tosset, når han får strø-
mperne på ... De bliver våde, og det kan bedste
se. Så vil hun osse ha' at vide, hvor han har
været. Hun spør altid så meget ...

Man ku' ta dem af og vride dem. Det gør Sine,
når hun vasker. Han får underbukserne af
og skal til at vride, da han kommer til at lytte
til en hul og vedvarende drønen. Han ser i
retning af lyden.

Det er slusen. Hvis man nu smed bukserne
deri ... så var de væk, og man var ikke våd så.
Og bedstemor opdager ikke noget.

Et øjeblik efter står han ved slusen med un-
derbukserne rullede sammen i en bylt. Han
sigter efter åbningen og rammer...

Man ku' osse ha' taget dem med hjem og så
fået Sine til at tørre dem. Han ser ned ... Un-
derbukserne forsvinder med et smat i dybet.
Oppe i plantagen møder han Knud og de an-
dre drenge med deres A B C-bøger og penal-
huse.

Fabrikkens fløjte piber i det samme halvto,
og Kai forstår, at han helt har glemt mid-
dagsmaden, og han bliver så sulten.
Og hvad vil hans far sige nu ... Og så det med
underbukserne, hvis bedste alligevel opdager
det.

Sulten, langt fra skolevasket, uden A B C og
penalhus går han sukkende med de andre
op til frk. Andersen med strikkepinden og
historierne.

Kai sidder oppe over A B C'en og opdager, at
det var slet ikke så slemt at læse A B C ... men
det med middagsmaden og underbukserne
var slemt. Hvis det nu ikke var, så var det her
læsen ligefrem sjovt. »Lille Kai kan fortsæt-
te,« foreslår frk. Andersen.

Han har som sædvanlig haft sine tanker alle
andre steder end ved bogen.

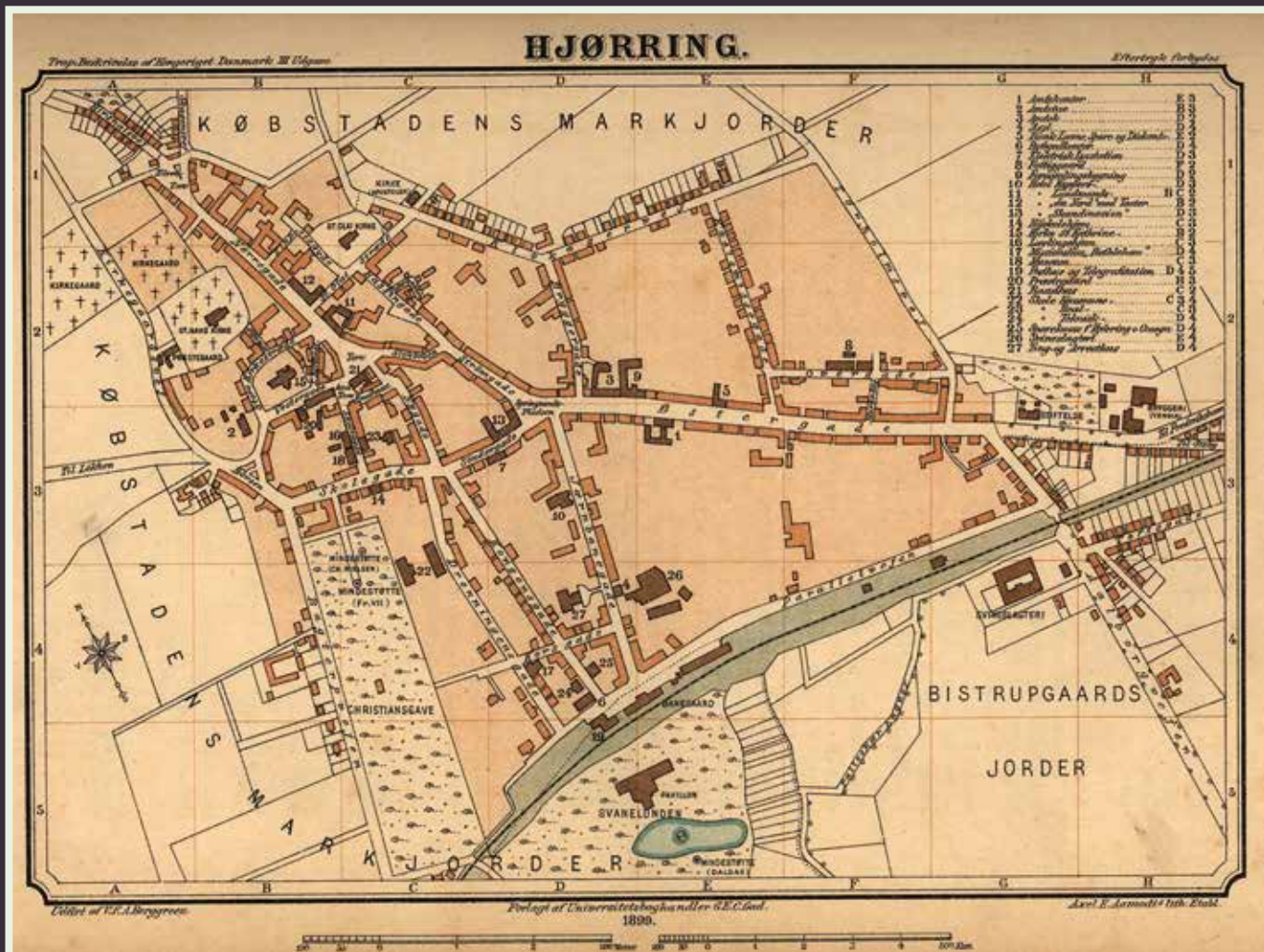
»Dig får jeg vist ingen fornøjelse af,« sukker
frk. Andersen.

Kai ser ned i bogen og er rød i hodet. Ingen
fornøjelse, det siger faren og moren osse så
tit. Han er næsten ved selv at være ked af så
lidt fornøjelse, der er ved ham ...

Næste dag i skolen husker Kai igen under-
bukserne, som han ellers havde glemt siden
i morges. Ved at rode i lommen efter et he-
steskosøm, som han vil vise Knud, når han
gennem et lille hul i bukserne til bart lår.

Han fik klø i går for det med middagsmaden,
men det med underbukserne opdagede de
ikke. De tror bare jø har været i plantagen
og leget så godt »og glemt både dig selv og
din forstand,« som faren havde sagt.

Det sku' bli' sjovt at se, hvorlænge man ku'
narre bedste, måske helt til i jul igen.]]

Bykort over Hjørring fra 1899.

Kilde: Historisk Arkiv Hjørring.

Arbejdsopgaver til **Våde underbukser**

FIND I TEKSTEN:

- Hvilke grunde står der, at Kai har til at gøre, som de store drenge siger, og vade ud i dammen?
- Hvilke ting har Kai gjort for at "være rigtig stor i de store drenge's øjne"?
- Hvilke grunde har de store drenge til at mobbe Kai? Kender de ham?
- Kais tanker i afslutningen af afsnittet.

TÆNK OVER:

- Bagefter sidder Kai i klassen og tænker over det, der er sket.
- Fortryder Kai noget af det, han har gjort den dag?
 - Hvad fortryder han og hvorfor?

DISKUTER MED DIN SIDEMAND / DIN GRUPPE:

- Ville I være vadet ud i dammen? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- Ville I have smidt jeres våde underbukser ud? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- Er der forskel på det, Kai forstår, og det I forstår?
- Er der forskel på, om I smider et par underbukser ud og at smide et par underbukser ud i slutningen af 1800-tallet?
- Kan I komme på eksempler fra jeres eget liv, hvor I forsøgte at skjule, at I havde gjort noget forkert, med noget, der var endnu værre?

Arbejdsopgaver til alle romantekster

FIND I TEKSTERNE:

- Steder, der viser, at romanerne foregår i slutningen af 1800-tallet og ikke i nutiden.
- Steder, hvor forfatteren bruger litterære virkemidler.

DISKUTER PÅ KLASSEN:

- Hvordan synes I, de litterære virkemidler virker her i romanen?
 - Lærer teksterne os noget om Knuth Beckers barndom i Hjørring, eller lærer vi kun noget om den fiktive person Kais barndom?
 - Hvis I skulle undersøge, om Knuth Beckers fortællinger om Kai stemmer overens med Knuths liv, hvilke kilder ville I så bruge?
- Nedskriv med din gruppe:
- En personkarakteristik af Kai. I karakteristikken skal indgå Kais forhold til sine søskende, forældre, bedstemor og kammerater.
 - Vælg én af teksterne, og omskriv den, så den foregår i nutiden.

LITTERÆRE VIRKEMIDLER KAN FX VÆRE:

- Tid – romanen er skrevet i nutid.
- Graden af detaljer.
- Tempo.
- Stavemåde - tæt på talesprog.
- Personerne taler på hver sin særlige måde.
- Skift mellem ydre og indre synsvinkel.
- Fortællerstemme – kan være næsten usynlig eller tydelig, alvidende.
- Flash back / erindring.
- Miljøer som skildring af sindstilstande.

Ordforklaring

Barsten: Bare

Dvælende: Foretage sig en handling langsomt og højtideligt

Forlede: Lede på gale veje

Forlise: Miste

Forstumme: Blive stille

Holm: Ø

Lempeligt: Blidt, mildt, forsigtigt

Lorgnetter: Briller som ikke har brillestænger, men klemmes fast om næsen

Mule: Banke

Prøgl: Stor kraftig mand eller dreng – "en vældig karl"

Resolut: Hurtigt og beslutsomt

Skagler: Reb, som hesten trækker vognen med

Sløje af: Tage let på det

Sorn: Sådan

Strime (solstrime): Stribe

Troskyldigt: Tillidsfuldt

Tømme: Tøjle (som man styrer hesten med)

Tørsv: Brændsel til fx en brændeovn af tørrede moseplanter

ISBN: 978-87-89904-62-7